

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajuto'riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/3 galbini mon. sunato'ria.

Anulu XXXV.

Se prenumera la poste c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 93.

Brasiovu 11 Decembre 29 Novembre

1872.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Brasiovu 9 Dec. 1872.

Abia se emisera proinaltele scrisori de mana ale Mai. Sale una catra c. Lonyay prin care lu dessarcina de presiedenti'a ministeriale si de oficiulu de ministru alu apararii tierii, alt'a catra min. Szlavy, prin care lu denumi presiedente, invitandulu a recompune ministeriulu, ambe cu dat'a din 4 Decembre a. c., si in 5 Decembre ministeriulu mai totu celu vechiu redenumitu de Szlavi si sanctionatu de Maiest. Sa se si presentu in dieta, cunu programu, in care insira numai facendele in sesiunea acésta, ad. despre indemnitate, organisarea fundului regiu, si a confinieloru desmilitarisate, apoi bugetulu, imprumutu pentru acoperiri, cercetari de ratiuni, caus'a bancei si a finantieloru si revisiunea casei séu a dietei. Neci de reformarea séu modificarea legi nationalitatiloru, neci de schimbarea legi de alegere, de virilismu, neci unu proiectu despre punerea in praxe a principiulu de egale indreptare, care a ajunsu a se metamorfosa in arbitriu casticu deakistu, neci vreunu proiectu pentru pedepsirea anarchistiloru, cari calca cá din virtute t6te drepturile, ce — dé — se mai incurcara ici cólea prin legile facultative in caus'a limbii altoru pop6ra, neci urgent'a necesitate a multiumi pretensiunile nationalitatii romane din Transilvania, garantate prin sanctionarea suveranului si prin atate rescripte regesci, ascurat6rie, ca se voru respecta: nemica din aceste, neci chiaru despre nedreptatea strigato'ria la ceru, ce ni se face, ca nu se póta neci cea mai pucina grigia de cultur'a nationale a poporului nostru, ci numai de cultur'a poporului maghiaru, infundandulu pe acesta cu totu felulu de institute de cultura in limb'a sa din sudorile poporului nostru versate in tesaurulu statului, cu t6te, ca dupa § 17 din legea de nationalitati statulu e obligatu a ne provedé poporulu cu sc6le nationali pana susu la cultur'a academica. Hei! Apoi la ce avemu se ne mai asteptamu si sub acestu ministeriu, déca neci nu visaza de vindecarea acestoru rane, care cangrenéza pana in colib'a lui „Mosiu Toma“. — Viderint consules et patres conscripti! —

Asia min. sanctionatu totu in 5 Dec. sta din br. Bela Wenkheim min. lenga pers6na Mai. Sale, Carlu Kerkapoly finantie, Wilch. T6th interne, Teodoru Pauler justitia, L. Tisza lucr. p. si comunicatiune, Augustinu Trefort cultu si instr., C. Petru Pejacovich min. Croato-Slavin-Dalmatinu, estia toti au mai fostu, si c. Jos. Zechy la agricultura, industria si comerci, ér' min. pentru apararea tierii se comite deocamdata min. Presiedinte (Hallan nu e denumitu.) Estia fura presentati dietei de pres. Szlavi, care in locu de credeu politicu disese numai atata, ca crede, cumca cas'a n'are lipsa se-se desv6lte principiale professate, ca-ce ea le cun6sce, ele suntu cele ale partitei din a carei maiortate suntu si se voru tiené de acele, pana ce voru avé increderea casei. Cu éljen f6 primita acésta presentare. Ttransparente, ca ministrii ér' au convenitu intre sene se fia solidari, cum se dovedira si la caderea lui Lonyay; apucatur'a partitei deakiane. Lonyay in clubulu deakistu f6 mai divinat de éljenuri si apro-

mise, ca va lucru cá deputatu la t6te cestiunile respective, dise partitei, ca acum are cea mai mare necesitate de unire, Szlavy asemine -si arata dorintia, cá se tiena una cá o partita tare; Deak respundindule inca recomanda unirea in cugetu si simtiri intre aplause.

Acum se judecamu bine, unde batu cuvintele lui Lonyay dise in clubulu deakistu: Elu dise ca au fostu timpuri nefavorabile, in cari t6ta bun'a lui vointia s'a prefacutu in nemica, ca n'a potutu strabate (unde?) si „chiaru in dilele din urma i se arbori una situatiune, in catu nu mai potea intardia, a delatura t6te motivele personali si a-si cede loculu partitei, care i l'a datu.“ In dilele din urma afara de scandalulu parlamentariu a mai pasatu Lonyay si alta lovitura mai delicata.

In cercurile curtii se vorbea ad. pela 2 Dec. positivu de disgrati'a, in care a caditu Lonyay la Maiest. din caus'a diferentieloru avute cu archiducele Iosefu, comandantulu chefu alu honvediloru, ca-ce mai antaiu ar' fi disu, ca o notitia publicata in of. „K6zl6ny“ in causa avansementeloru de honvedu din Novemb. ar' fi esitu fora scienti'a lui, asia f6 provocatu celu numitu de Lonyay cá vinovalu la publicare, cá se-si d6 demissiunea; inse intr'aceea manuscriptulu notitiei deveni in man'a Maiest. Sale si in elu se vedea corecturi de man'a lui Lonyay, de unde acestu conflictu se privi de causa dimpreuna decidet6ria la neindatenat'a deslegare a crisei cabinetului, cá ministeriulu se-si d6 solidariu demissiunea si apoi totu din midiuloculu lui se fia numitu Szlavi, care reabilitu ér' min. de mainainte. Se descrie prin diurnale si decursulu acestoru nevoi, alu caroru mediu lu atinseramu aici. Deaici ne potemu explica si aplausele clubulu deakianu facute lui Lonyay, ca elu va lucra si mai incolo in fav6rea partitei si a maghiarismului. —

Iosefu Szlavi noulu min. presiedente, nascutu in 1819, crescutu in Vien'a in Teresianum, cá fiu de oficiru maioru, a invetiatu dupa acea montanistic'a in Schemnitz; in 1843 intru in servitiu la baile r. din Oravicza; 1845 la curte cá concipistu adjunctu; 1846 se denumi secretariu la camer'a de curte din Bud'a; 1848 cu Duschek merse la Dobricinu de unde, dupa 14 Aprile, candu se prochiamu republic'a, in Maiu 1849 f6 tramisu de Kossuth cá comisariu r. la Oravicza, unde remase si dupa macelulu dela Világosi, luandu asupra t6ta responsabilitatea ordinatiuniloru regimului maghiaru privit6rie la directiunea tesaurulu de bai; in sér'a nascerii Domnului tribunalulu martiale austriacu l'a condamnatu la 5 ani de carcere, transportanduse la Olomuti, unde cá prinsu cu ferrele in petiore maturu stratele 2 ani, pana ce in 1852 se dede amnesti'a generale, candu liberanduse se puse pe studiulu matematici si trai retrasu in Posoni, loculu nascerii si la bunurile sale in Biharua pana in 1860, candu se denumi consil. locotentiale; in 1865 cá comite supremu in Biharua intru in cas'a magnatiloru, 1867 denuminduse ministeriu a fostu secretariu de statu la interne, dupa demissiunea br. Wenkheim cá min. de interne, si repasirea c. Mico, Szlavi primi min. de comerci si agricultura. In vér'a tr. dede unu rondu de calatoria si prin Ardealu si in Brasiovu f6 bine primitu de sasi cu banchetu, la care toastu despre interesulu regimului de a apera si pretege pe óspetii sasii in contra pericolulu multime; — vorbi si

cu fraternisanti romani. Autonomi'a Transilvaniei numai cu — fortia — se póte restitui, se audiea ca li ar' fi reflectatu. — Toti lu descriu cá barbatu invetiatu, strujitu si mare birocratu. In clubulu deakianu f6 cá credentiosu deakistu salutatu cu éljenuri; elu inca a apromisu a se tiené cu mani cu peti6re de politic'a deakista, cerendui sprijinulu, care i se si apromise. Prin urmare numai Lonyay lipsesce cá pers6na, altufeliu nemica nu se stramuta, deci totu sub stapanirea ignorarii si a trantelei la pariete remanemu, dér' multu a fostu, pucinu a remasu; va veni si sistemulu, sub care nu se voru cóce placinte t6tu numai suprematismului. O natiune resoluta si nedesbinata nu se póte ignoru indelungatu, Szlavi inca trebuie se vorbésca asia in conscienti'a de omu cultu, si afundu patrundiatoriu. — Vederemo! —

Diurnalele maghiare se intrecu intru a condamna starea de facia a reprezentantii Ungariei Anumitu „Reforma“ deakistiloru dupa „Albina“ vorbesce asia:

„Tiér'a sangera din rane afunde, mai afunde de catu au fostu acelea, pre ceri i le-a fostu deschisu absolutismulu, si mai durer6se de catu acelea, ca-ci ele sunt cauzate de insasi man'a filoru sei.“

„— — — Carm'a, sórtea tuturoru intereseloru tieriei, este se devina pre man'a — nu acele carele ar fi chiamatu si demnu de ea, ci acelui mai intreprindiatoriu.“

Dupa o scurta libertate de cinci ani onorabilitatea a incetatu a fi onorabilitate.“

„Reporturi reu incurcate, concepte falisficate si o morala fora cumpana — sunt cari domnescu astadi in Ungaria.“

„O gl6ta de 400 de ómeni, parte mai mare neculti, carora munc'a seri6sa nu li place, — ambla in strada lui Sándor (Unde e cas'a dietei) pentru de a luá diurne.“

„Du6ue din trei parti ale acestei adunari atat'a pricepu despre chiamarea loru publica, ca — la provocarea presiedintelui, trebuie se mérga la siedintia. invétia si a lucrá, nu este treb'a loru.“

„Acestu elementu alu dreptei, nu scie de catu se votedie; pre cum d'alta parte, elementulu de aceasi categoria din stang'a, ambla la siedintie cu acea „santa convictiune;“ ca trebuie se faca opoziitiune!“

„De studiatu, nime nu studia obieptele si proieptele de lege. Si-au adusu argumintele gat'a, cari de pre strade, cari de la puste, cari de prin carcimele pe la tiéra.“

„X este lotru, Y. este coticariu, — Petru este tradatoriu de patria, Pavelu calcatoriu de lege, — cest'a falsifica istori'a patriei, cel'a maltratédia poporulu; si asia mai de parte!“

„. Ingamfarea si nerusinarea, nesciinti'a si nepotinti'a — siedu astadi in scaunulu stepanirei, ér' capacitatea si meritulu se eschidu si se calumniédia. — Ferice de cei-ce prin m6rte au potutu scapá de acésta trista sórte!“

„Astadi in Ungari'a nu essiste omu, de carele se asculte patri'a intréga, pre carele totu insulu l'ar recunosce de adevratu patriotu! Prin lupt'a parlamentaria de cinci ani s'a desiertatu t6ta on6rea si intieliginti'a tieriei“

„In astfeliu de societate politica mergemu spre viitoriu. — Óre cris'a de facia, vindeca-va acestu

ren? Creá-va noulu ministeriu alte concepte, alte sentimente?"

„Mare vanitate ar fi a crede acést'a, pre catu timpu partitele remanu totu acelea. Nu este acést'a crisa ministeriale, ci a partiteloru. Pecatele acestora, adunate de multu timpu la olalta, acelea sunt cari se resbuna. Cum nu, candu facia de o mai-oritare de dóue treimi, intre carea si guvernii — nu este diferentia de principia, minoritatea opo-sitionale printr'unu scandalu improvisatu, reesi a aduce la cadere ministeriulu! Unde e aci natura-lulu, unde parlamentariulu!"

„Se splica ca — lupt'a este personale, ér caus'a publica are numai valóre secundaria, Bine, mane cu noulu ministeriu se póte repeti aceasi istoria, pre langa o mai-oritare cá cea de astadi . . . —“

Nu mai unu modu este d'a scapá tier'a de caote: o noua alegere —“

Societatea academica romana

III.

b) Premiulu Evangeliu Zappa.

Conformu decisiunii societatii academice ro-mane, din siedintia dela 13 Septembrie 1771, pen-tru cea mai buna lucrare asup'r'a formatiunii cuvinteloru in limb'a romana prin derivatiune si compo-sitiune, se publica concursulu cu programa si con-ditiunile urmatóre:

I. Program'a.

Tratatulu va coprinde:

A) Una parte generale, in care cu esemplele luate si din alte limbe in legatura de cumnatia cu a nóstra, si mai alesu din limbele clasice, se voru defini si esplica principiile formatiunii cuvinteloru atatu prin sufise séu derivatiuni in intielesu mai strinsu. catu si prin prefise séu compositiune.

B) Una parte speciale, care va avé de obiectu formatiunea prin sufise a cuvinteloru limbei roma-nesci si care se va intinde:

1. Asup'r'a formatiunii cuvinteloru prin sufise séu derivatiuni, cum: mor-ariu (din móra), ferr-icare (din feru), strimt-óre (din strimtu), carn-osu (din carne), vac-utia (din vaca), parent-escu (din pa-rinte), etc.

Pentru fia-care sufisu se va stabili prin nu-meróse esemple: a) la ce genu de cuventu se afige; b) déca are una singura forma séu mai multe; c) care este intielesulu celu mai generale alu lui; d) cari suntu insemnarile accidentali ce mai póte lua; e) in casurile, in cari intielesulu unui sufisu pare a se atinge cu intielesulu unuia séu mai multoru altoru sufise, care e diferentia ce le distinge; f) cari din sufise suntu romanice, paru, prin transfor-marile fonetice ce au pututu lua in limba nóstra, a-se departa de corespundetórele loru in cele-l-alte limbe romanesci, se se demonstre cu probe indestu-latóre acele transformari; g) in fine, atatu in res-pectulu formeii catu si alu intielesulu se voru com-para sufisele romanesci cu cele corespundetóre din limba latina si din alte limbe surori.

2. Asupra formatiunii cuvinteloru cu prefise, séu compositiuni, cum: ap-punere, oppunere, des-punere, com-punere, ne fientia, infamu, etc.

Pentru fia-care prefisu, si pururea in compara-tiune cu limba latina si alte surori se va stabili prin numeróse esemple: a) la ce genu de cuvinte se pune; b) ce transformari fonetice suferu: c) care e 'ntielesulu lui generale; d) cari suntu insemnarile speciale si derivate ce mai póte lua; e) care e in fine diferentia de intielesu a unui prefisu, intru catu pare ca se atinge cu intielesulu altui prefisu.

3. Asupra formatiunii cuvinteloru prin com-po-sitiunea a doue cuvinte, cari espume fia-care unu conceptu bine definitu, cum: cod-albu, batu-jocura, bene-cuventare, lucé-feru, casca-gura, perde-véra, etc. Cantandu a se stabili, prin comparatiune cu latina si alte limbe surori, pene la ce grandu limba nóstra e susceptibile de asemeni compositiuni, si cari anume suntu legile si tipii acestoru formatiuni.

II. Conditiiuni.

1. Marimea operatului va fi aprosimativu ín-tre 15—20 cóle de tiparu; formatu octavu ordin-ariu cu litere garmondu.

2. Termenulu concursului, candu manuscrip-tele au se vina in cancelaria societatii academice, este la 30 Iuliu, 1874.

Cele venite mai tardiu nu se voru lua in con-sideratiune.

3. Manuscriptele se cere se fia scrise curatu,

legibile si de mana straina, bine legate in fascicule si paginate.

4. In fruntea maruscriptului va fi scrisa una devisa séu moto in ori-ce limba si totu de mana straina.

5. Pe langa manuscriptu se va alatura si una scrisóre inchisa in plicu sigilatu cu sigilulu fara initialele autorelui, adresata catre societatea acad-e mica, si purtandu pe adresa d'afara devisa manus-criptului scrisu iérsasi de mana straina, éru in intru numele autorelui.

6. Manuscriptele se voru censura si judeca prin sectiunea filologica, care va propune societatii academice in siedintia plenaria premiarea aceluia dintre operatele venite cari va merita premiulu de-stinatu pentru acésta lucrare.

7. Manuscriptele nepremiate se voru pastra in arhivele societatii pene ce se voru reclama de autorii loru, ale carora numeni remanu necunoscutu, fiindu-ca plicurile, ce le voru coprinde, nu se voru deschide.

8. Premiulu defiptu pentru acésta lucrare din procentele fondului Evangeliu Zappa, este de lei noui 1500.

Presiedinte, N. Kretulescu.

Secretariu generale, V. A. Urechia.

Blasiu, capetulu lui Oct. 1872.

Suntemu ajunsi pana a vedé, ca in urm'a pa-sirei la mediulocu a calatoriului, a carui com-unicatiune din Basn'a a vediutu lumina in nr. 65, si a Reclamului nr. 2 a mai multoru, ce s'au publicatu in nr. 77 a „Gaz. Trans.“ mani-pulatiunea mea de paduri atatu de defaimata, este trecuta deja si prin censurarea unei comisiuni, ce a emis'o Exc. Sa A. eppulu si metropolitulu din Blasiu in persónele Rs. D. canonicu I. Antonelli, R. Eckhardt silvanistu in bunulu Telekianu din Tiapu, si N. Rusanu, — dela cari duoi insi din urma, cá priceputori de lucru s'a poffitu se depuna si au si depusu anticipative si juramentulu la jude-catori'a cerc. reg. de aici in acea privintia, ca voru fi obiectivi. —

Io nu potu se prevedu si se sciu inainte, cum va suná acea censurare; sciu inse, ca incatu acea aru fi pripita, si cu mistificarea starei adeverate a lucrului aru tentá a me apesá cu nedreptulu: in contra acelei'a in tóta intemplantia asiú fi silitu a cere supra censurare judecatoréscu prin tienere de oculatiune officiósá; pentru ca me sciu a fi satis-facutu consciintiosu detorintiei mele. —

Se-mi lierte déra comunicatoriulu din Basn'a, ca la ataculu d-sale n'am esitu de locu in aren'a publicitatiei cu escus'a; ca-ci mie nu-mi ajunge tem-pulu pentru polemii diuaristice; si de altmentrelea si lasu apretiuirei on. publicu cetitoriu, de óre a avutu acelu atacu criteriile unei seriositati mature, si scrietoriulu lui póte fi consideratu de specialitate in cestiunea, ce a sulevat'o?

Ba chiaru si in urm'a reclamului nr. 2 nu potu intrelasá se nu observezu, ca atacurile, ce-mi suntu indreptate pre calea publica, se paru a-mi fi facute inainte uniu foru incompetentu; pentruca io sum officialu, a carui stare este regulata prin contractu bilateralu, care mi-amu principalii mei proprii; deci carii, dupa relatiunile casnice loru mai bene cunoscute, ii suntu competentulu foru a judecá, ca in casu póte fi sustienuta legatur'a nóstra contractuale, si in casu nu. —

Prin urmare atacurile, ce suntu indreptate in contra mea, io nu le consideru de a-mi fi facute propriamente mie, ci principaliloru mei, adeca: Exc. Sale metropolitulu, si veneratulu capitulu din Blasiu; pentruca io am intratu in servitiu cá bar-batu de specialitate in ramulu de economia, pentru care sumu susceptu, care ramu l'am studiatu, am datu censura din elu in locu competente, si am be-tranitu in practisarea lui, — ce am doveditu din ajunsu, candu am fostu susceptu; — cá atare dara io nice ca n'am lucratu si nu lucru, si nice n'am potutu si nu potu se lucru orbicandu si pi-paindu, — ci am lucratu si lucru dupa unu planu anumitu, care io inca cu inceputulu funciunei mele l'am substernutu principalulu meu; principalulu meu a sciutu bene, ca padurile trebuie manipulate, bene séu reu, dar' trebuie manipulate; asia dara neoprindu principalulu meu esecutarea planului, ce io l'am substernutu: a trebuitu se presupunu, ca acél'a este lasatu in locu si aprobatu; — deci candu esecutezu io acumu acelu planu: nu potu fi invinovatitu cu manipuliune neregulata; ci se in-tielege de sene, ca este invinovatitu principalulu meu, ori pentruca mi-a aprobatu, baremu tacita-

mente, planulu, care n'a fostu bunu, — ori pen-truca nu controleaza esecutarea aceluia. —

Si io din parte-mi cu atat'a asiú fi finitu. —

Nu-mi potu permite inse, cá se nu mai facu unele reflexiuni si la acea parte a atacuriloru, prin care dara suntu atinsi DD. principali ai mei, cumu adeca prin manipuliunea mea sinistra, sub li s'aru predá si nimicií averea nationala.

In acestu meritu inainte de tóte trebuie se no-tificu, ca este lucru nu numai de notarietate pu-blicu, dar' si constatatu prin ncte officiósé, ca pa-durile dominiului metropolitanu din Blasiu, io nu le-am prelatu nice in stare infloritóre, nice de sub un'a manipuliune regulata, — ci acele Exc. Sale metropolitulu de acumu i-au venitu in stare deco-lata sub stepanire.

Acei „mai multi“ de sub reclamulu nr. 2 voru sci bene, ca despre aceste paduri anca sub repau-satulu metropolitulu fericitulu Al. St. Siulutiú, si sub tempulu fondului intercalare s'a publicatu cumca tóte su — devastate. —

Ca io am taiatu dá si io din aceste paduri: acést'a stá; pentruca lipsele currinti trebuie acoper-rite; dér' taieturile facute din ordinulu meu nu potu fi judecate cu fundamentu, decatu déca repor-tulu, pre lenga care am prelatu io ecestea paduri se va alaturá si asemená cu starea factica de pre-sentu a paduriloru, si cu assignatiunile, ce mi s'au datu in restempu pentru estradare de materialu de lemne spre scopuri anumite, precumu cu planulu de manipuliune, care sta sub esecutiune. —

Fara acésta alaturare si asemenare se voiéscu óre-cine a aruncá macaru tóta thin'a de pre ulitiele Blasiului, si din giuru in DD. principali ai mei, ori déca este mai cu placere, in mene, — acea póte se me apésa la pamentu; dér' manile si fati'a obrasului meu nu le póte mangi. —

Io firesce, ca sum in stare cu datele referite la estradarea de materialu din paduri, plus minus a me poté legitimá, ca pre ce basa si spre ce scopu s'a estradatu acél'a, si unde se afla equivalen-tulu lui?

Dicu plus minus; pentruca, precum pré bene trebuie se scie toti barbatii de specialitate, anca si in regiunile, unde se duce mai puciena lipsa de lemne, nu póte fi aparata proprietatea de paduri chiaru de tóte prevaricatiunile; deci cu atatu mai pucienu este cu potentia acést'a pentru padurile concrediute manipuliunei mele in giurulu Blasiu-lui, unde domnesce si mai vertosu pena la deschi-derea calei ferate a domnitu si mai tare un'a lipsa de lemne atatu de infricosiata, in catu dupa inceperea tempuriloru mai recoróse, orce servitiu se fi pre-tensu, si asia dicandu dela orce omu, cu care ai avutu a face, — trebuieai se figata cá la osenda, ca -ti va cere lemnu in plata séu preste plata; —

Éra in privintia proiecteloru mele date despre manipularea sistematica a unei si altei paduri, si prin acceptare trecute de planuri, ori in privintia opiniiloru mele date la provocari, ce mi s'au fa-cutu in casuri specifice, me potu legitimá cu apli-carea theoriei generale despre silvicultura, si a pra-xei usuate la tóte manipuliunile sistematice de paduri, ca acelea le am facutu cu cesteá in conso-nantia. —

Si prin acést'a vinu a fi escusati si DD. prin-cipalii ai mei in privintia inspectiunei si contro-larei, ce o au preste manipuliunea mea; —

dér' un'a astfelu de pertractare copiosa si ampla, precum se póte convinge si onor. publicu cetitoriu, nu incape in acestu cadru diuaristicu. —

ajunga-mi dara a respunde numai la invecti-vele speciali, ce mi suntu facute in celea doue lo-curi insemnate mai susu; si anumitu:

(Va urmá.)

Din valea Somestului mare in Transilvania.

In numerulu 87 alu foiei „Albina“ a apa-rutu din valea Somestiului micu unu articlu subscrisu de anonimulu „Puritanu“.

Materi'a acelu articlu se potú impartí in dóue parti. —

In partea I dlu corespundente se nesuesce din respoteri a aperá inainte on. publicu reputatiunea dlui professoru gimn. in Nasendu: Nicolau Popu. Unu lucru fórtu demnu de corespundentele respec-tivu, si si io consentiescu cu densulu cu tóta po-terea cuventulu intru apararea onórei si a reputa-tiunei ori-carui omu de omenia, cu atatu mai ver-tosu a unui professoru, educatoriú alu poporului, ca-rele are mai multa lipsa cá ori ce oficialu din altu

statu de renume si reputatiune buna, atunci candu dens'a ar' fi in periclu de a fi atacata. Si din altu punctu de vedere totu respectulu, tóta reputatiunea si multiamit'a, cu tóte ca io nu afiu lucru cu cale cá cineva se traga degetu cu o fóia umoristica in o fóia seriósa. — Dér' io nece acea frica nu am, ca bun'a reputatiune, de carea se va fi bucurandu respectivulu dnu professoru, s'ar' fi adusu in periclu prin nu sciu ce oda din gur'a satulu, inaintea ómeniloru intiepti, cari ru se lasa a fi purtati cá trestia de ventu, si suntu redicati preste atari lucruri, cu tóte ca de alta parte nu aprobu nece io aceea, cá unu discipulu se scria preste magistrulu seu nece in gluma nece seriosu catu e negru sub unghia superatoriu ori si candu.

Pana aci mergemu pre o cale cu dlu corespundente, si-lu asecurezu, ca insumi voiu fi celu d'intain, carele voiu pasi spre apararea reputatiunei ori carui omu de omenia, cu atatu mai tare a unui professoru.

Trecu la partea a dóua.

Déra, concedetimi ve rogu dle Redactoru, cá unulu, carele iubescu adevéru si bun'a cuviintia si urescu mentiun'a si nerecunoscinti'a facia cu ori si cine, se vorbescu pucine cuvente prin laudabilulu d-vóstre diuariu intru intielesulu dreptatiei, ca-ci ar' fi dauna, cá on. publicu se fia dusu in retecire facia cu unele persóne, si facia cu institutiile, unde s'au crescutu si crescu cei doi teneri despre care se plange dlu corespundente.

Esti dle „Puritanu“ certu, ca autorulu acelei ode, carea nar' meritá nece a se amentí, suntu ambi, ori unulu din acei doi teneri fosti gimnasisti in Naseudu? — Atunci iai la trei parale, si-ti sta liberu a le intentá procesu, cá se le resplatesci.

De cumu-va inse nu esti certu, atunci de iubesci adevéru si bun'a cuviintia facia cu ori si cine, cumu dici, bine-ti stá, ca arunci cu murdaria in nesce tineri seraci, si vrei se le strici viitoriulu?

Cine te a pusu pre Dta depre „valea Somesiului micu“ se clasifici pre acei doi teneri cari in valea Somesiului mare au crescutu, din — morale si progresu? Óre aceia nu au avutu mai marii lor, cari iau clasificatu? Óre unu corpu professorale in-tregu n'au fostu mai in stare cá dta ai cunósce? — Dute si arunca unu picu ochii in actele oficióse ale institutulu gimnasiale din Naseudu, carele e famosu de rigidu in darea calculiloru din portarea morale si progresu, la cari de buna séma cá professoru la acelu institutu atatu de laudabile va fi luat parte si dlu prof. N. Popu, si te vei convinge, ca viati'a acelu doi teneri nu a fostu asiá scelerata si criminala etc. cumu dici. —

Ti a trecut prin mente, ca prin ast'a maniera arunci tina si in dlu professoriu, pre care-lu aperi, si in institutulu acelu, in carele au fostu crescuti acei doi teneri, si carele sierbesce romaniloru spre onóre, si in institutulu, in carele acei doi teneri se crescu astadi. De unde ai dta cutediarea profetica de dici: ca „spre daun'a si rusinea santei nóstre beserici suntu primiti in unu seminariu domesticu“ etc. ?

Dta cunosci mai bine ómenii, cá cei dela centrulu diecesei?

Iò séma se nu te insieli si blamedi inaintea publiculu si in acésta privintia cá si in aceea, ca-i faci „adeverati criminalisti“ „ca a u spartu lotresce in tempu de nópte ferestrele binefacatoriulu seu“.

Si déca au fostu trasi inaintea tribunalulu, si dta cá unulu „din valea Somesiului micu“ nu ai sciutu, candu ai scrisu articlulu, cum s'a finitu lucrulu, ti voiu sierbi io, cá unulu din valea Somesiului mare cu unu lucru certu, ca acei doi teneri se dechiarara de nevinovati la aceea, cu ce fura acusatí la tribunalu. —

De alta data ne crutia, déca vrei se te crutiamu. Vale.

◆Unulu, carele iubescu adevéru si bun'a cuviintia.

O depesia din Constantinopole, adresata diarului Times din Londra, arata cumca in Bulgari'a s'au arestatu emisari ai comitetulu bulgaru de revolutiune, carele are resedenti'a sa in Bucuresci. La persónele arestate s'au aflu scrisori fórté compromitetóre.

Montenegro. Unu nou conflictu s'a ivitu intre Montenegro si Turci'a, carele póte se duca la ciocniri mai crancene, decatu cele din urma dela Colasiu. Turcii pretindu dreptulu, de a urmari lo-

cuitorii montenegrini, cari au comisu crime pe pamentu turcescu, si pe pamentu montenegrinu, — fara a admite inse reciprocitatea.

Serbi'a inca totu e incordata din cauza, ca Turci'a totu nu desiarta cetatile Mali-Zvornicu si Ascar, cari in 1862 dupa bombardarea Belgradulu trebuia Turci'a se le desierte deodata cu celelalte 6 desiertate atunci — — —

Scupcin'a Serbiei a intetitu acum urgenti'a cauzei acesteia.

Varietati.

— Noutatea cea mai prospeta de la Pest'a e ca in siepte Dec. la cestiunea de limba a reprezentatiei capitalei s'a primitu exchiderea altoru limbe afara de maghiara; 17 deputati sasi mersera la presedintele cu propunerea, cá paragrafulu acela se se stearga, tumultu mare si turbatu si asia remase excisiva limb'a maghiara privata.

— REVISTA SCIENTIFICA nr. 19, are sumariulu:

Cronica de P. S. Aurelianu. Geografia. — Omulu fossilu dela Mentonu, de Gr. Stefanescu. Economia rurala. — Note economice asupra judetiului Prahova, de P. S. Aurelianu. Bibliografie, * * * Stampa. — Omulu fossilu dela Mentonu.

Bibliografia. Se afla de Vendiare la Librariile Socec si G. Ioanidu si la autori:

Manualu de Agricultura pentru cl. I. (Bucuresti, pretiu 1 l. n.) de P. S. Aurelianu. Catechismulu economiei politice (Bucuresci pret. 1 l. n.) de P. S. Aurelianu. Elemente de Zoologia (Bucuresci pret. 2 sf.) de Gr. Stefanescu. Animalele antidiluviane cu 35 figuri litogr. (Bucur. pret. 2 sf.) de Gr. Stefanescu. Cursu de Himia elementara (Iassi, pret. 5 l. n.) de P. Poni. Aritmetica rationala pentru cl. I si II, (Bucur. pret. 3 l. n.) de El. Angelescu. Elemente de Geometria (Iassi, pret. 3 l. 25 b.) de I. M. Melicu. Elemente de aritmetica (Iassi, pret. 2 l. 80 b.) de I. M. Melicu. Elemente de Mineralogie part. I. (Bucur., pret. 4 l. n.) de S. C. Mihailescu. Cursu de Algebra elementara, (Bucur., pret. 1, 25) de El. Angelescu. Elemente de Fisica pentru usulu scóloru elementare si superiere, impreuna cu unu atlasu de 24 stampe cu figuri litografate, (Bucuresci, pret. 10 lei nuoi) de Em. Bacaloglu. Influenti'a lunei asupr'a vietiei (Bucuresci) de S. C. Mihailescu.

— (Odenióra si astadi!) Sub titlulu: „Resbelulu si Englitera, de la 1488 pana la 1815,“ gasimu in „Le Constitutionnel“ o mica dare de séma, in carea se reproducu mai multe date instoricé si cifre, ce merita a fi reproduse:

„Erá unu timpu, candu Englitera se numerá intre poterile cele mari si nu suferieá ca afacerile internatiunale se se reguleze fora dens'a. Atunci ea nu se tocmeá nici cu ómenii sei, nici cu banii sei; ea cheltuiá atunci mai lesne unu miliardu de catu astadi unu penny; diurnalele sale nu se puneau la sold'a ori cui ar fi; ministrii cari o guvernau, ar fi gasitu fórté impertinentu cá unu Bismark óre-care se-si permita de ali dictá vointiele sale; dara si preponderanti'a sa erá primita in modu universalu; ea erá in adevéru arbitriulu lunei.

Este curiosu de essaminatu, in lung'a si in-floritóri'a perioda de la 1688 pana la 1815, catu a costatu resbelele, la cari Englitera a luat parte efectiva prin armele si capitalurile sale. Éca aci unu tablou:

1. Resbelulu revolutiunei, inceputu in 1688 si terminatu in 1697 prin pacea de la Ryswick, a costatu 900 de milióne. Tacs'a seraciloru se redicá atunci la 18 milióne pre anu; cartulu (200 litre) de grau se platea cu 53 de franci.

2. Resbelulu succesiunei din Ispania, inceputu in 1702 si terminatu in 1713 prin pacea de la Utrecht, a costatu 1 miliard 503 milióne. Cartulu de grau 55 fl.

3. Resbelulu succesiunei Austriei, de la 1739 pana la 1748, a costatu A miliard 350 milióne. Tacs'a seraciloru se urca cu 12 milióne pre anu; Cartulu de grau 40 fl.

4. Resbelulu de siepte ani, de la 1756 si 1763, a costatu 2 miliarde 800 milióne. Tacs'a seraciloru se urca la 25 milióne; Cartulu de grau 50 fl.

5. Resbelulu cu America, de la 1775 pana la 1783, a costatu 3 miliarde 600 milióne. Tacs'a seraciloru 45 milióne, cartulu de grau 60 franci.

6. Resbelulu revolutiunei francése, de la 1793 pana la 1802, a costatu 11 miliarde 593 milióne. Tacs'a seraciloru 88 milióne; cartulu de grau 98 fl.

7. Resbelulu contra lui Napoleone, de la 1803 pana la 1815, a costatu 25 miliarde 875 milióne. Tacs'a seraciloru 130 milióne; cartulu de grau 155 fl.

Astfelu intr'unu periodu de 153 ani, Englitera a avutu 65 de resbele, cari au costat'o 75 miliarde, din cari 51,725,000,000 au fostu platite cu propriile recurse ale statulu, ér restulu, adeca 20,210,000,000 prin mediloculu unui imprumutu.

Quantum mutata ab illa! esclama „Le Constitutionnel“ terminandu. — (d. Pressa.)

— **Siedletória agricola la tíera** de d. prof. Constantinescu, unu opu fórté practicu pentru agricultori, se anuncia in Revista sciintifica, a fi esitu la lumina.

Aici e de lucratu cu tóte luminele folositórie; se lasamu certele de partite si secaturele confesionali, ca ne ridu si copii, ca suntemu atatu de infundati in noroiulu bigotismulu machiavelisticu, in catu nu ne tignesse a eda neci 2, 3 numeri din diurnale, se nu punemu oleiu pe foculu urei si alu dusmaniei intre fratii de unu sange. Se ve des-larvezu eu, ca ce cugetu aveti cu activismconfessionalismulu si cu ultramontanismulu? —

Nr. 2304—1872.

1—3

Publicatiune.

In Comitatulu Turdei Cerculu Trascaului suntu urmatórele 6 notariate cercuale prin Concursu a se implére adeca: 1 Cerculu Trascaului, de care se tiene orasiulu Trascau, comunele Busu si Vidolmu. 2. Trascau szt. Giorgiu, Valea si Bedeleu. 3. Lup-sia si Siasavincza. 4. Selciu'a de josu si Selciu'a de susu. 5. Posiaga de josu, Posiaga de susu si Lunc'a; si a 6. Muresiu Decsa, Ciucudiu de josu si Ciucudiu de susu.

Cu aceste posturi de Natoriate Cercuale suntu impreunate: o leafa anuala de 400 fl. v. a. precum si quartiru liberu.

Concurentii in tienórea Art. de lege XVIII. din anulu 1871 si a ordinatiunei inaltulu Ministeriu de interne de dtto. 25 Septembre 1872 Nr. 29626 au de asi indreptá suplicele loru instruate pana in 20 Ianuariu 1873 la acestu Iudeciu procesuale.

Susu amintitele Notariate Cercuali incependu din 1-a Ianru 1873 prin alegerea membriloru Comiteteloru Comunele din acelasu Notariatu se voru implé.

Dela Iudele processuale alu Cerculu Trascau in 6 Decembre 1872.

Samsone Ratiu,
jude cercuale.

ad Nr. 1929/en/1872.

1—3

Concursu.

Spre ocuparea posturiloru notariale in cerculu Naseudulu, conformu Art. de lege XVIII. et. 1871 § 67 si anume:

a) pentru unu notariu, in comun'a mare Naseudu.

b) pentru unu notariatu cercuale, in comunele grupate: Rebrisiór'a, Rebra mare si Parv'a, cu locuinti'a in Rebrisiór'a.

c) pentru unu notariu cercuale, pentru comunele grupate; Salv'a si Hordou, cu locuinti'a in Salv'a.

d) pentru unu notariu cercuale, pentru comunele grupate: Bichigiu, Telciu si Romuli, cu locuinti'a in Telciu, se escria prin acésta concursu, pona in ultim'a Decem. a. c., pona in care timpu, voitorii de a ocupá ver-unulu din aceste posturi, voru avé de asi ascerne la acestu oficiu suplicele instruite.

Emolumentele impreunate cu aceste posturi suntu normate in susu citatulu §-fu.

Naseudu 7 Decembre 1872.

Oficiulu cercuale.

Marianu,
jude.

Cursurile

la bursa in 10 Dec. 1872 stá asia:

	fl.	cr.	v. a.
Galbini imperatesci	—	—	—
Napoleoni	8	74	—
Augsburg	108	—	—
Londonu	109	30	—
Imprumutulu nationalu	66	05	—
Obligatiile metalice vechi de 5%	69	90	—
Obligatiunile rurale ungare	79	50	—
„ „ temesiane	78	—	—
„ „ transilvane	77	25	—
„ „ croato-slav.	—	—	—
Actiunile bancei	964	—	—
„ creditulu	338	75	—

Publicatiune de inarendare.

In urm'a ordinatiunei ministeriului reg. ung. de agricultura din anulu 1872 Nr. 13273 se esarendéza mai multe bunuri mici tienetórie de dominiulu reg. ung. de stava a Fagarasiului sub urmatóriele conditiuni si modalitati.

Nr. pozitii	Numele partilor de aréndatu	Mori de farina	Dreptulu de carcimaritu	Portoriu (vama) de poduri	Baia de piétra	Annotationi
1	Fagarasiu	dóue cu 8 róte	numai dreptulu	dela podulu acoperitu		Cracimele suntu provediute mai in totu loculu cu gradini. —
2	Beclénu		casa de carcima			In urbea Fagarasiului dominiulu ecsercéza esclusivu dreptulu carciumaritului de vinu si bere (olavina) dela an. nou pana la Sãn-Mihaiu, dela Sãn-Mihaiu inse pana la anulu nou si urbea se folosese de acestu dreptu deimpreuna cu dominiulu. Dreptulu venderei de vinarsu (rachiu) -lu practiza dominiulu eschisivu numai in cantinulu dein for-taretia. —
3	Riuseru		"			
4	Mundra		"			
5	Toderiti'a	una cu 2 róte	numai dreptulu			
6	Galati		casa de carcima			
7	Sierpeni	una cu 4 róte	"			
8	Persiani		"		baia de piétra	
9	Gridu		numai dreptulu			
10	Coman'a infer.	dóue cu 4 róte	casa de carcima			
11	Cuciulat'a		numai dreptulu			
12	Lupsi'a	una cu 1 róta	"			
13	Veneti'a super.	una cu 2 róte	"			
14	Coman'a super.	dóue cu 3 róte	"			
15	Veneti'a infer.		casa de carcima			
16	Parèu		"			
17	Sinc'a noua	una cu 2 róte	numai dreptulu			
18	Porumbaculu infer.	una cu 4 róte	casa de carcima			
19	Sarat'a		numai dreptulu			
20	Porumbaculu super.		casa de carcima			
21	Uci'a de susu	una cu 2 róte	"			
22	Breaz'a		numai dreptulu			

Tempulu arende se incepe in 1-a Aprile 1873 si tiene pana la 31 Decembre 1878. —

Arend'a se face pe basea oferteloru si a licitatiunei publice. —

23 Decembre a. c. la 9 óre antemeridionali la subscrisulu oficiu reg. silvanale, unde se potu vedé si conditiunile de inarendare. —

Ofertele se potu face séu pre cate unele obiecte de arenda deosebite, séu pre mai multe la olalta, si cu deosebire dreptulu carciumaritului si morile se potu da si la olalta impreuna. —

Pre edificiale de economia si cele apartienutória de ele suntu arendatorii detori ale asigurá contra focului si din tempu in tempu ale repará si ale tiené in contiua stare buna. —

Subarendarea se póte face numai cu aprobarea prin ministeriulu ung. de agricultura. —

Darea de statu si accidentiele de desdaunarea de pamentu si greutatile patronatului le platesce dominiulu; tóte celelalte greutati amblatórie dupa aceste posesiuni e detoriu arendatorulu ale solví fora nece una subtragere. —

Incependu din 23 Decembre a. c. dela 9 óre antemeridiane se voru licitá aceste bunuri si drepturi séu singuratece séu cumulative, dupa cumu se va vedé mai cu folosu sub decursulu licitatiunei. —

Voitorii de a licitá suntu detori a depune 10% din pretiulu strigarii cá vadiu. —

Atatu cu privire la ofertele scrise, catu si la licitatiunea verbale se considera cá principiu, ca intreprinderea arende cumulative se prefera celei singuratece. —

In ofertele sigillate are a se descoperí determinatu, ca ofertorele cunósce obiectulu de arenda si conditiunile, si pre basea acelor'a -si face ofertulu, a carui suma in bani pe unu anu are a se scrie curatu cu cifre si litere. E de a se insemná cu punctualitate si numele partei de arenda, pre care se face ofertulu; mai departe numele ofertorelui, alu locuintiei (domiciliului) si alu postei ultime. —

Fiacare intreprinditoriu e datoriu a-si justificá destoinici'a (harnici'a) de a arendá, si starea bunurilor sale deajunsu. —

Arendatorii, cari cu privire la trecutu suntu in restantia, cari stau sub concursu séu tutoratu, séu cari s'au pedepsitu pentru crima de castigu nelegiuitu nu potu licitá.

Fagarasiu, 25 Novembre 1872.

3—3

Oficiulu reg. ung. silvanale.